

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Į 2022-12-19 Nr. (23.1E-55) STAP-1061

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Finansų ministerija išnagrinėjo Jūsų pateiktus derinti Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sandaros įstatymo Nr. IX-547 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas) ir jį lydinčius Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 3, 6¹, 30 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 19 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo Nr. VIII-1509 3 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 2, 6, 8, 10, 12, 19, 22, 23 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo Nr. XII-2604 5, 7, 8, 14, 19, 20 straipsnių pakeitimo ir 6, 15 ir 21 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektus ir pagal kompetenciją teikia pastabas nauja redakcija dėstomam Valstybės socialinių fondų biudžetų sandaros įstatymo projektui.

1. Atkreipiame dėmesį, kad Finansų ministerija šiuo metu įgyvendina Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane numatytą darbą 1.2.4. „Sukurti ir įgyvendinti vidutinės trukmės biudžeto sudarymo taisyklės“ ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane „Naujos kartos Lietuva“ nustatytus įsipareigojimus parengti ir įtvirtinti vidutinės trukmės biudžeto formavimo ir valdymo taisyklės bei parengti ir pateikti tvirtinimui pirmąjį 2025–2027 metų vidutinės trukmės biudžetą. Įgyvendinant šiuos įsipareigojimus Finansų ministerija šiuo metu rengia Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo pakeitimo projektą, kuris reglamentuotų vidutinės trukmės biudžeto sudarymo ir tvirtinimo principus ir elementus. Planuojama, kad kartu su metiniais valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansiniais rodikliais, būtų teikiami Seimui tvirtinti valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų, Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) biudžeto ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto konsoliduotos visumos planuojami rodikliai – trejų biudžetinių metų agreguoti asignavimų (išlaidų) limitai. Rengiant ir teikiant tvirtinti metinius detalius valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų, VSDF biudžeto ir PSDF biudžeto rodiklius, reikėtų atsižvelgti į ankstesniais metais patvirtintus trejų biudžetinių metų agreguotus asignavimų (išlaidų) limitus. Detalios vidutinės trukmės biudžeto sudarymo ir valdymo taisyklės bus nustatytos Biudžeto sandaros įstatyme, atitinkamai turės būti patikslinti ir VSDF biudžeto ir PSDF biudžeto sudarymą reglamentuojantys įstatymai ir kiti teisės aktai. Planuojame Biudžeto sandaros įstatymo pakeitimo projektą ir susijusių įstatymų pakeitimo projektus pateikti suinteresuotosioms institucijoms išvadoms gauti artimiausiu metu, o pakeitimai įsigalioję sudarant 2025–2027 metų konsoliduotos visumos planuojamus rodiklius.

Pažymime, kad trejų metų valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų, VSDF biudžeto ir PSDF biudžeto konsoliduotos visumos planuojami rodikliai būtų sudaromi ir tvirtinami tik pinigų

principu. Siekiant, kad tvirtinami metiniai ir trejų metų biudžetų rodikliai būtų tarpusavyje suderinami ir vienareikšmiškai palyginami, mūsų nuomone, Valstybės socialinių fondų biudžeto sandaros įstatymo projekto 12 straipsnyje, kuriame nustatomi valstybės socialinių fondų biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu tvirtinami rodikliai, tikslinga nustatyti, kad Valstybės socialinių fondų biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo atitinkamame priede būtų tvirtinamos ir VSDF biudžeto piniginės įplaukos ir išlaidos. Mūsų nuomone, tokios informacijos atskleidimas tik įstatymo projekto aiškinamajame rašte nebūtų pakankamas.

2. Įstatymo projekto 13 straipsnyje siūloma nustatyti, kad valstybės socialinių fondų biudžetai nebūtų tikslinami, jeigu Seimas ar Vyriausybė priima teisės aktus, dėl kurių keičiasi valstybės socialinių fondų sąnaudos arba pajamos, ir (arba) atsiranda aplinkybės, kurių nebuvo galima numatyti rengiant valstybės socialinių fondų biudžetų projektus ir juos tvirtinant. Vadovaujantis šia nuostata, valstybės socialinių fondų biudžetai nebūtų tikslinami, nepriklausomai nei nuo sąnaudų ar pajamų pokyčio dydžio, nei nuo kitų aplinkybių, kurios gali būti pakankamai svarios įstatymo nuostatoms tikslinti. Atsižvelgiant į tai, mūsų nuomone, turi būti numatyta galimybė, esant poreikiui, patikslinti Seimo priimtą įstatymą tokia tvarka, kokia jis buvo priimtas.

3. Įstatymo projekto 5 straipsnio 1 dalies 2 punkte siūloma nustatyti, kas sudaro VSDF veiklos sąnaudas. Pažymime, kad įstatymo projekte nėra nustatytos šiame straipsnyje nurodytos sąnaudų sąvokos (darbo užmokesčio, prekių ir paslaugų bei ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo finansavimo sąnaudos). Kadangi nėra apibrėžta, kas yra veiklos sąnaudos, yra rizika, kad į šias sąnaudas gali būti priskiriamos bet kokios sumos. Siūlome įvertinti, ar nėra tikslinga į šias sąnaudas įtraukti socialinio draudimo, nusidėvėjimo, amortizacijos sąnaudų, pardavimo nuostolių ir nurodyti baigtinį sąnaudų sąrašą.

Įstatymo projekto 5 straipsnio 1 dalies 3 punkte siūloma nustatyti, kad VSDF biudžeto sąnaudas sudaro neatgautinos ir abejotinai atgautinos sumos. Pažymėtina, kad nėra apibrėžta, kokios sumos sudaro šias sumas.

Įstatymo projekto 5 straipsnio 1 dalies 4 punkte siūloma nustatyti, kad VSDF biudžeto sąnaudas sudaro kitos VSDF sąnaudos. Pažymėtina, kad nėra aišku, kuo šios sąnaudos skiriasi nuo kitų VSDF veiklos sąnaudų, kurios siūlomos apibrėžti įstatymo projekto 5 straipsnio 1 dalies 2 punkte. Kadangi VSDF veiklos sąnaudų (5 straipsnio 1 dalies 2 p.) suma yra ribojama įstatymu, manome, kad 5 straipsnio 1 dalyje nurodytos sąnaudos turi būti aiškiai apibrėžtos ir sugrupuotos, siekiant užtikrinti, kad veiklos sąnaudos (5 straipsnio 1 dalies 2 p.) nebūtų priskiriamos kitoms sąnaudoms (5 straipsnio 1 dalies 1, 3, 4 p.).

Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad įstatymas įsigalioja 2023 m. balandžio 1 d. ir, kad šis įstatymas būtų taikomas rengiant ir tvirtinant 2024 metų ir vėlesnių laikotarpių valstybės socialinių fondų biudžetų projektus, nėra aišku, kokių teisės aktu vadovaujantis bus atsiskaitoma už 2023 metų biudžeto vykdymą. Siūlome įvertinti, ar netrūksta pereinamųjų teisės akto nuostatų.